

**ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, ПРОЦЕСУ ТА КРИМІНОЛОГІЇ**

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
для підготовки фахівців за ступенем вищої освіти бакалавр
за спеціальністю 081 «Право»
галузі знань 08 «Право»

Київ
2017 рік

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Стеблинська Оксана Степанівна – завідувач кафедри кримінального права, процесу та кримінології, кандидат юридичних наук, доцент.

Обговорено та схвалено вченою радою Інституту кримінально-виконавчої служби

30 серпня 2017 року, протокол № 6

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Кримінальне право» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 081 «Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є комплекс теоретичних положень та практичних завдань щодо аналізу кримінально-правових норм, які визначають, які діяння визнаються злочинами, встановлюють підстави кримінальної відповідальності, порядок призначення і звільнення від покарання тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія держави і права, конституційне право, адміністративне право, кримінальний процес, кримінологія, кримінально-виконавче право та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Поняття та види кримінально-правової кваліфікації. Злочини проти основ національної безпеки. Злочини проти життя і здоров'я особи.
2. Злочини проти волі, честі та гідності особи. Злочини проти статевої свободи та недоторканості особи. Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини і громадянина
3. Злочини проти власності. Злочини у сфері господарської діяльності.
4. Злочини проти довкілля. Злочини проти громадської безпеки. Злочини проти безпеки виробництва. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
5. Злочини проти громадського порядку та моральності. Злочини у сфері обігу наркотичних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення. Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Злочини у сфері використання ЕОМ (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Злочини проти авторитету органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян.
6. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Злочини проти правосуддя. Військові злочини та злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань про кримінальне право та умінь щодо кваліфікації злочинів та призначення покарання.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Кримінальне право» є вивчення кримінального законодавства України, його принципів, підстав кримінальної відповідальності та загальних ознак злочину, ознак окремих злочинів, правил їх кваліфікації, відокремлення їх злочинів один від одного та суміжних з ними діянь, систему, види кримінальних покарань, підстави та порядок призначення покарань, умови звільнення рід кримінальної відповідальності, її заміну іншими заходами примусового впливу, погашення та зняття судимості. Навчити здобувачів ступеня вищої освіти чітко орієнтуватися в діючому кримінальному законодавстві, вміти тлумачити закон та грамотно кваліфікувати злочин.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати :

- поняття кримінального права України, його предмет, завдання та методи правового регулювання;
- загальні положення кваліфікації злочинів;
- елементи складів злочинів;
- тенденції розвитку кримінального законодавства України, керівні постанови Пленуму Верховного Суду України з питань застосування кримінального законодавства, стан судової практики;
- предмет та принципи кримінального законодавства, його систему;
- підстави кримінальної відповідальності;

- основні інститути кримінального права;
- систему та види кримінальних покарань, умови та порядок їх застосування;
- види окремих злочинів, та їх склад.

вміти :

- тлумачити чинне кримінальне законодавство;
- кваліфікувати злочин в точній відповідності з законом;
- визначати характер та справедливість покарання обраного за конкретною справою;
- правильно оцінювати застосування умовно-дострокового засудження та умовно-дострокового звільнення;
  - обчислювати строки давності та погашення судимості;
  - аналізувати тенденції юридичної практики та оцінювати їх з точки зору відповідності закону.
- аналізувати особливості окремих інститутів кримінального права;
- характеризувати складові елементи окремих складів злочинів;
- виділяти відмінні ознаки суміжних злочинів;
- застосовувати норми Кримінального кодексу України.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин/ 6 кредитів ECTS.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри кримінального права, процесу та кримінології, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою steblynska@ukr.net.

2. Структура навчальної дисципліни.

Розділ 1. ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА І ЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, ЗЛОЧИНИ ПРОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ОСОБИ.

Тема 1. Поняття та види кримінально-правової кваліфікації.

Поняття кримінально-правової кваліфікації. Елементи та ознаки складу злочину, їх значення для кримінально-правової кваліфікації. Склад злочину – правова модель і юридична основа кримінально-правової кваліфікації. Формула кримінально-правової кваліфікації.

Значення об'єкта злочину для кримінально-правової кваліфікації. Ознаки об'єктивної сторони складу злочину, які є обов'язковими для кримінально-правової кваліфікації злочинів з матеріальним, формальним та усеченим складами. Вплив факультативних ознак об'єктивної сторони «загального складу» на кваліфікацію конкретного злочину. Кваліфікація складених, триваючих і продовжуваних злочинів. Кваліфікація злочинів за суб'єктивними ознаками. Вплив юридичної і фактичної помилок на кваліфікацію. Кваліфікація за суб'єктом злочину. Значення ознак спеціального суб'єкта для кваліфікації. Кваліфікація за наявності кваліфікуючих ознак.

Конкуренція норм Особливої частини кримінального законодавства, її відмінність від ідеальної сукупності. Конкуренція загальної і спеціальної норм. Конкуренція між спеціальними нормами. Особливості кваліфікації незакінчених злочинів і злочинів, вчинених у співучасті. Кваліфікація дій за наявності множинності злочинів. Відмінність конкуренції норм від їх колізії.

Значення правильної кваліфікації злочинів для здійснення правосуддя, забезпечення принципів справедливості та гуманізму.

Тема 2. Злочини проти основ національної безпеки України.

Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти основ національної безпеки України.

Злочини, що посягають на безпеку України у політичній, інформаційній, соціальній, науково-технічній і військовій сферах.

Державна зрада. Поняття і склад цього злочину. Форми державної зради. Умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду.

Шпигунство. Поняття і склад цього злочину. Умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство.

Злочини, що посягають на конституційний лад, територіальну цілісність України.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади. Поняття, склад і види цього злочину.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України. Поняття, склад і види цього злочину.

Посягання на життя державного чи громадського діяча. Поняття і склад цього злочину.

Злочини, що посягають на економічну основу України.

Диверсія. Поняття і склад злочину.

Тема 3. Злочини проти життя та здоров'я особи.

Поняття і види злочинів проти життя та здоров'я особи.

Злочини проти життя, їх загальна характеристика і види.

Умисне вбивство. Поняття, склад і види цього злочину. Відмінність вбивства від інших злочинів, поєднаних із спричиненням смерті потерпілому.

Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання. Поняття і склад цього злочину.

Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Поняття і склад цього злочину.

Вбивство через необережність. Поняття, склад і види цього злочину.

Злочини проти здоров'я, їх характеристика і види.

Поняття і види тілесних ушкоджень.

- Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття, склад і види цього злочину.
- Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Поняття, склад і види цього злочину.
- Умисне легке тілесне ушкодження. Поняття, склад і види цього злочину.
- Побої і мордування. Поняття, склад і види цього злочину.
- Катування. Поняття, склад і види цього злочину.
- Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Поняття, склад і види цього злочину.
- Зараження венеричною хворобою. Поняття, склад і види цього злочину.
- Злочини, що ставлять в небезпеку життя і здоров'я людини.
- Незаконне проведення абортів. Поняття, склад і види цього злочину.
- Залишення в небезпеці. Поняття, склад і види цього злочину.
- Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Поняття, склад і види цього злочину.
- Незаконна лікувальна діяльність. Поняття і склад цього злочину.
- Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Поняття, склад і види цього злочину.
- Порушення прав пацієнта. Поняття і склад цього злочину.
- Незаконне проведення дослідів над людиною. Поняття, склад і види цього злочину.
- Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини. Поняття, склад і види цього злочину.
- Незаконне розголошення лікарської таємниці. Поняття і склад цього злочину.

Розділ 2. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ, СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ, ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ Й ГРОМАДЯНИНА.

Тема 4. Злочини проти волі, честі та гідності особи.

Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти волі, честі та гідності особи.

Злочини проти особистої волі.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Поняття, склад і види цього злочину.

Захоплення заручників. Поняття, склад і види цього злочину.

Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Поняття, склад і види цього злочину.

Підміна дитини. Поняття і склад цього злочину.

Злочини проти честі та гідності особи.

Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Поняття, склад і види цього злочину.

Експлуатація дітей. Поняття, склад і види цього злочину.

Тема 5. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Поняття, види та загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Види об'єктів цих злочинів. Поняття статевої свободи та статевої недоторканості.

Зґвалтування. Фізичне і психічне насильство як ознака об'єктивної сторони. Поняття безпорадного стану потерпілої особи. Потерпілий від злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єкт цього злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Поняття співвиконавців цього злочину.

Насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом. Фізичне і психічне насильство як ознака об'єктивної сторони. Поняття безпорадного стану потерпілої особи. Потерпілий від злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочину. Характеристика суб'єкта. Співвідношення цього злочину із зґвалтуванням.

Примушування до вступу у статевий зв'язок. Потерпілий від злочину. Поняття примушування, його форми. Момент закінчення цього злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зґвалтування.

Статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості. Поняття статевої зрілості. Потерпілий від злочину. Поняття добровільності потерпілого на вступ з ним у статевий зв'язок. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зґвалтування неповнолітнього та малолітнього.

Розбещення неповнолітніх. Вік потерпілого. Поняття розпусних дій. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Тема 6. Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права у системі Особливої частини кримінального права.

Злочини проти виборчих прав.

Перешкоджання здійсненню виборчого права. Поняття перешкоджання і способи його здійснення. Момент закінчення. Суб'єкт цього злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Фальсифікація виборчих документів, документів референдуму чи фальсифікація підсумків голосування, надання неправдивих відомостей до органу Державного реєстру виборців чи фальсифікація відомостей Державного реєстру виборців. Предмет цього злочину. Види дій. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму. Поняття «незаконного» знищення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення таємниці голосування. Характеристика діяння та спосіб його вчинення. Суб'єкт цього злочину.

Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (блоку). Види дій. Особливості суб'єкта. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення законодавства про референдум. Характеристика діяння та спосіб його вчинення. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки цього злочину.

Злочини проти трудових прав.

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Поняття законної професійної діяльності. Форми перешкоджання. Поняття переслідування. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Грубе порушення законодавства про працю. Потерпілий від злочину. Конструкція складу цього злочину. Види діянь. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони даного злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Грубе порушення угоди про працю. Поняття угоди про працю. Потерпілий від злочину. Форми порушення угоди. Суб'єкт злочину. Кваліфікуюча ознака.

Примушення до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Види діянь. Форми примушування. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Поняття безпідставності невиплати. Зміст вини. Суб'єкт злочину. Кваліфікуюча ознака. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Характеристика перешкоджання. Момент закінчення цього злочину. Зміст вини. Суб'єкт злочину.

Злочини проти сім'ї.

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Потерпілий від цього злочину. Поняття злісності ухилення. Момент закінчення злочину. Кваліфікуюча ознака.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Специфіка потерпілого. Поняття злісності ухилення. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуюча ознака.

Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, стосовно якої встановлена опіка чи піклування. Потерпілий від цього злочину. Поняття злісності невиконання обов'язків. Зміст тяжких наслідків як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Зловживання опікунськими правами. Форми зловживання. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Поняття таємниці усиновлення. Об'єктивна сторона злочину. Момент закінчення даного злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину. Суб'єкт основного та кваліфікованого складів злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності.

Порушення авторського права й суміжних прав. Предмет злочину. Види дій. Поняття матеріальної шкоди та її розміри. Суб'єктивна сторона злочину. Суб'єкт. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію. Предмет злочину. Його відмежування від предмета порушення авторського права. Наслідки. Суб'єкт. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини проти свободи совісті.

Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії. Види діянь. Суб'єкт основного та кваліфікованого складів злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Поняття інших тяжких наслідків як однієї з особливо кваліфікуючих ознак.

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Предмет злочину. Поняття релігійної споруди і культового будинку. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт злочину.

Незаконне утримання, осквернення або знищення релігійних святинь. Предмет злочину. Види діянь. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона злочину. Суб'єкт.

Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Особливості конструкції складу цього злочину. Можливість правомірного припинення релігійних обрядів. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Види наслідків. Суб'єкт злочину.

Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів. Поняття групи та її ознаки. Види діянь. Особливості законодавчої конструкції цього злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуюча ознака.

Злочини проти інших особистих прав громадян.

Порушення недоторканності житла. Поняття житла чи іншого володіння особи. Види дій. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення з самоправством.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Поняття таємниці листування. Види дій та їх характеристика. Обставини, що виключають протиправність таких дій. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжного злочину – незаконного використання спеціальних засобів негласного отримання інформації.

Порушення недоторканності приватного життя. Поняття приватного життя. Види дій та способи їх вчинення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Порушення права на отримання освіти. Характеристика незаконної відмови та вимоги. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину.

Порушення права на безоплатну медичну допомогу. Види дій, що передбачені в різних частинах цієї статті. Поняття вимоги оплати та скорочення мережі закладів охорони здоров'я. Момент закінчення злочину. Специфіка суб'єкта.

Проблеми вдосконалення законодавства про злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина.

Тема 7. Злочини проти власності.

Поняття, загальна характеристика злочинів проти власності. Система злочинів проти власності.

Корисливі злочини проти власності, пов'язані з вилученням чужого майна та його обертанням на свою користь або користь інших осіб.

Поняття та загальна характеристика цієї групи злочинів проти власності. Види предмета цих злочинів. Поняття майна, його ознаки. Поняття вилучення майна та його обертання на свою користь або користь інших осіб. Зміст протиправності та безоплатності цих дій. Конструкція складів цієї групи корисних злочинів, момент їх закінчення. Види та характер наслідків. Загальні ознаки суб'єктивної сторони. Вина, мотив та мета цих злочинів. Типові кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Примітки. Спосіб вчинення дій як критерій розподілу цих злочинів на види.

Крадіжка. Поняття. Зміст таємності викрадення. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Поняття повторності крадіжки. Значення примітки для кваліфікації інших корисливих злочинів проти власності. Відмежування від суміжних злочинів (грабежу, шахрайства, деяких екологічних злочинів та ін.).

Грабіж. Основний та додатковий безпосередні об'єкти. Зміст відкритого характеру викрадання. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів. Відмежування від суміжних злочинів (крадіжки, розбою, вимагання).

Розбій. Поняття й ознаки. Основний та додатковий безпосередні об'єкти. Особливості складу злочину за конструкцією об'єктивної сторони. Характер насильства. Момент закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів (насильницького грабежу, вимагання, бандитизму). Співвідношення з вбивством з корисливих мотивів.

Вимагання. Основний і додатковий безпосередні об'єкти. Особливості предмета. Варіанти погрози. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів (насильницького грабежу та розбою).

Шахрайство. Поняття й ознаки. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від крадіжки, поєднаної з оманною.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Способи вчинення. Відмінність привласнення майна від його розтрата. Момент закінчення. Поняття й ознаки заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Суб'єктивні ознаки. Види суб'єктів цього злочину та їх специфіка. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від крадіжки.

Корисливі злочини проти власності, не пов'язані з вилученням майна та обертанням його на свою користь або користь інших осіб.

Відмежування від корисних злочинів проти власності, пов'язаних із вилученням майна і обертанням його на свою користь або користь інших осіб. Загальна характеристика та види цих злочинів.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Об'єкт та предмет цього злочину. Специфіка об'єктивної сторони. Способи вчинення дій. Відсутність ознак шахрайства. Конструкція складу. Характеристика наслідків, розмір шкоди. Кваліфікуючі ознаки. Значення примітки.

Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Особливості предмета злочину. Поняття привласнення. Момент закінчення. Особливості суб'єктивної сторони. Відмінність від крадіжки.

Придбання або збування майна, завідомо здобутого злочинним шляхом. Поняття предмета цього злочину. Форми діяння. Поняття заздалегідь не обіцяного придбання, збуту та зберігання. Відсутність ознак легалізації. Момент закінчення злочину. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони. Відмінність від співучасті у інших злочинах.

Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Види дій. Кваліфікуючі ознаки. Зміст примітки.

Некорисливі злочини проти власності.

Умисне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки. Характеристика способів кваліфікованого злочину цього виду. Специфіка вини в кваліфікованому злочині.

Необережне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Специфіка наслідків. Суб'єктивні ознаки злочину.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Види діяння. Момент закінчення злочину. Зміст наслідків. Суб'єктивні ознаки злочину.

Погроза знищення майна. Специфіка об'єкта. Зміст погрози (способи знищення майна, якими погрожує суб'єкт). Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про злочини проти власності.

Тема 8. Злочини у сфері господарської діяльності.

Поняття, загальна характеристика і види злочинів у сфері господарської діяльності.

Злочини у сфері кредитно-фінансової, банківської та бюджетної систем України.

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного збору чи голографічних захисних елементів. Предмет злочину. Відмінність цього злочину від шахрайства за ознаками предмета. Види дій. Момент закінчення цього злочину. Мета злочину. Кваліфікуючі ознаки. Зміст примітки.

Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення. Види предмета злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Характеристика діянь. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки.

Контрабанда. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Поняття митного кордону. Відмінність цього злочину від адміністративних правопорушень і суміжних злочинів.

Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Предмет злочину. Види та характеристика діянь. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Предмет злочину. Види діянь. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону. Предмет злочину. Визначення його розміру. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Предмет злочину. Характеристика діяння. Наслідки. Форма вини. Суб'єкт злочину. Визначення розміру наслідків у примітці. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Незаконна приватизація державного, комунального майна. Предмет злочину. Поняття приватизації. Форми діянь. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності суб'єктів господарювання.

Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва. Предмет цього злочину. Перелік дій. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки. Зміст примітки.

Зайняття гральним бізнесом. Ознаки об'єктивної сторони частин 1 та 2 цієї статті. Конструкція складів.

Фіктивне підприємництво. Ознаки об'єктивної сторони. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Зміст примітки.

Протидія законній господарській діяльності. Характеристика діяння, спосіб вчинення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від вимагання.

Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Ознаки предмета. Види та характеристика діянь. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Роз'яснення в примітці.

Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму. Ознаки предмета. Види та характеристика діянь за частиною першою та другою. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Предмет злочину. Види діянь. Кваліфікуюча ознака.

Доведення до банкрутства. Поняття доведення до банкрутства. Особливості суб'єктивної сторони. Зміст примітки.

Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Предмет злочину. Види дій. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки. Зміст примітки.

Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Предмет. Види дій. Наслідки. Мета злочину.

Розголошення комерційної або банківської таємниці. Предмет злочину. Характер діяння. Наслідки. Форма вини.

Злочини у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів.

Шахрайство з фінансовими ресурсами. Предмет злочину. Діяння. Адресат одержання неправдивої інформації. Мета надання неправдивої інформації. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від злочинів проти власності.

Підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів. Предмет злочину. Види дій. Ознаки суб'єктивної сторони. Зміст примітки.

Порушення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів. Діяння. Наслідки. Суб'єкт злочину.

Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів. Предмет злочину. Особливості конструкції складу цього злочину. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Наслідки. Кваліфікуючі та особливо Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру матеріальної шкоди у примітці.

Незаконне використання інсайдерської інформації. Потерпілий від злочину. Предмет злочину. Види дій. Наслідки. Суб'єктивна сторона. Особливості суб'єкта. Зміст примітки.

Приховування інформації про діяльність емітента. Предмет злочину. Види діянь. Кваліфікуюча ознака. Зміст примітки.

Злочини у сфері обслуговування.

Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених контрольних марок. Предмет злочину. Види діянь. Момент закінчення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт. Кваліфікуюча ознака.

Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Предмет злочину. Поняття «небезпечна» продукція. Розмір предмета. Його визначення в примітці. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Проблеми кваліфікації у разі настання тяжких наслідків.

Тема 9. Злочини проти довкілля.

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти довкілля.

Злочини проти екологічної безпеки.

Порушення правил екологічної безпеки. Безпосередній об'єкт. Види діянь. Час вчинення злочину. Види наслідків. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Характеристика діяння. Наслідки цього злочину. Місце як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт.

Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля. Предмет злочину. Види діянь. Особливості наслідків. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуюча ознака.

Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт. Кваліфікуюча ознака.

Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Поняття об'єктів природно-заповідного фонду. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини в сфері використання водних ресурсів і атмосферного повітря.

Забруднення атмосферного повітря. Види діянь. Поняття забруднення. Наслідки цього злочину. Відповідальність за утворення загрози настання наслідків. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Порушення правил охорони вод. Особливості законодавчої конструкції складу цього злочину. Поняття забруднення. Наслідки цього злочину. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину. Відмежування від забруднення моря.

Забруднення моря. Особливості законодавчої конструкції складу цього злочину. Види діянь, що передбачені в різних частинах цієї статті. Поняття забруднення. Наслідки. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину. Відмежування від порушення правил охорони вод.

Злочини у сфері використання землі та її надр.

Забруднення або псування земель. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Наслідки. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Порушення правил охорони надр. Особливості законодавчої конструкції складу злочину. Види діянь. Наслідки цього злочину. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Порушення законодавства про континентальний шельф України. Особливості законодавчої конструкції складу цього злочину. Поняття континентального шельфу. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Безгосподарське використання земель. Особливості законодавчої конструкції. Характеристика діяння. Наслідки цього злочину. Форми вини. Суб'єкт злочину.

Злочини в сфері використання рослинного світу.

Знищення або пошкодження лісових масивів. Предмет цього злочину. Особливості законодавчої конструкції цього злочину. Поняття знищення й пошкодження. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Наслідки цього злочину. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Незаконна порубка лісу. Предмет цього злочину. Поняття незаконної порубки. Момент закінчення злочину. Місце як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Відмінність незаконної порубки від знищення або пошкодження лісових масивів.

Порушення законодавства про захист рослин. Предмет злочину. Характеристика дії. Наслідки. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт.

Злочини в сфері використання тваринного світу.

Незаконне полювання. Особливості законодавчої конструкції. Поняття полювання. Види порушення правил полювання. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заняття рибним, тваринним або іншим водним добувним промислом. Наслідки як обов'язкова ознака цього злочину, їх зміст. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність цього злочину від незаконного полювання.

Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину.

Порушення ветеринарних правил. Наслідки цього злочину, їх характеристика. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про злочини проти довкілля.

Розділ 3. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ, БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА, РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ, ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ.

Тема 10. Злочини проти громадської безпеки.

Загальна характеристика злочинів проти громадської безпеки та їх система.

Створення злочинних об'єднань, участь у них та у вчинюваних ними або пов'язаних із ними злочинах.

Створення злочинної організації. Поняття злочинної організації. Характеристика створення та інших видів дій, передбачених цією статтею. Поняття сходки представників злочинних організацій або організованих груп. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності. Коло діянь, на які вони не розповсюджуються.

Сприяння учасникам злочинної організації та укриття їх злочинної діяльності. Поняття й види заздальгідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Момент закінчення цього злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Бандитизм. Поняття та ознаки банди. Форми бандитизму. Особливості законодавчої конструкції даного злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікація дій осіб віком до 16 років, які брали участь у банді. Відмінність бандитизму від розбою.

Терористичний акт. Поняття терористичного акту, види дій. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони та її види. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Втягнення у вчинення терористичного акту. Поняття втягнення. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Предмет злочину. Види дій. Кваліфікуюча ознака (особливості способу).

Створення терористичної групи чи терористичної організації. Розмежування терористичної групи і терористичної організації. Види дій. Момент закінчення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Коло діянь, на які вони не розповсюджуються.

Сприяння вчиненню терористичного акту. Види сприяння. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Зміст неправдивого повідомлення. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Поняття воєнізованого або збройного формування (зміст примітки). Види діянь, що передбачені в різних частинах статті. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Коло діянь, на які вони не розповсюджуються.

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Характеристика предмета злочину. Поняття нападу. Момент закінчення злочину. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або

зловживання службовим становищем. Предмет злочину. Форми дій. Момент закінчення злочину залежно від форми дії. Суб'єктивна сторона, суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Види предмета злочину у різних частинах статті. Форми діянь щодо видів предмета. Момент закінчення злочину. Момент закінчення злочину залежно від форми дії. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Предмет злочину. Характеристика діяння. Види наслідків. Форми вини. Суб'єкт злочину.

Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Предмет злочину. Його законодавче визначення. Види діянь. Момент закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію. Види предмета злочину. Характеристика дії. Специфіка наслідків. Суб'єкт. Суб'єктивна сторона. Мета як кваліфікуюча ознака цього злочину. Особливо кваліфікуючі ознаки.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Зміст погрози, яка передбачена різними частинами статті, її мета. Адресат погрози. Момент закінчення злочину.

Злочини, пов'язані з порушенням правил, що забезпечують громадську безпеку.

Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та ідкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Предмет злочину. Види правил та їх порушень. Специфіка наслідків. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення вимог режиму радіаційної безпеки. Предмет злочину. Поняття зони відчуження та зони обов'язкового відселення. Види дій. Поняття переміщення та придбання зазначених предметів. Момент закінчення злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення з екологічними злочинами.

Незаконне ввезення на територію України відходів та вторинної сировини. Предмет як конститутивна та кваліфікуюча ознака цього злочину. Зміст ввезення та транзиту. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Предмет злочину. Поняття повітряного судна. Зміст діяння. Момент закінчення злочину. Його суб'єкт. Кваліфікуючі ознаки. Особливість вини в кваліфікованому складі.

Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Характеристика діяння. Види наслідків, їх уточнення в примітці. Особливості вини. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про злочини проти громадської безпеки.

Тема 11. Злочини проти безпеки виробництва.

Загальна характеристика і види.

Порушення вимог законодавства про охорону праці. Основний й додатковий безпосередні об'єкти злочину. Потерпілий. Загальна характеристика правил охорони праці. Наслідки порушення правил. Специфіка суб'єктивної сторони та суб'єкта. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Потерпілий від злочину. Загальна характеристика зазначених робіт. Порушення правил та специфіка їх наслідків. Специфіка суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення з іншими злочинами проти безпеки виробництва.

Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Потерпілі від злочину. Поняття відповідного підприємства (цеху). Порушення правил та види їх наслідків. Специфіка суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення з іншими злочинами проти безпеки виробництва.

Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Поняття ядерної та радіаційної безпеки. Потерпілі від злочину. Поняття відповідного підприємства (цеху). Порушення

правил та види їх наслідків. Специфіка суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення з іншими злочинами проти безпеки виробництва.

Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд. Потерпілі від злочину. Порушення правил та види їх наслідків. Специфіка суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення з іншими злочинами проти безпеки виробництва.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за злочини проти безпеки виробництва.

Тема 12. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Загальна характеристика та система злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Злочини, які посягають на безпеку руху та експлуатації залізничного, водного та повітряного транспорту.

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Характеристика предмета. Види правил. Види діянь. Особливості наслідків, що передбачені в основному складі злочину. Поняття створення небезпеки. Форми вини. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки та особливо кваліфікуючі ознаки.

Пошкодження шляхів сполучення й транспортних засобів. Предмет злочину, його види. Особливості конструкції складу даного злочину (види наслідків). Вина та мета. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від диверсії.

Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового суден. Предмет злочину. Види та характеристика дій. Момент закінчення злочину. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Предмет злочину. Поняття блокування та способи його вчинення. Поняття захоплення. Особливості наслідків. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Потерпілий від злочину. Поняття та способи примушування. Зміст погрози. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил повітряних польотів. Поняття порушення правил. Особливості наслідків. Форми вини. Специфіка суб'єкта злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил використання повітряного простору. Види правил. Особливість наслідків їх порушення. Форми вини. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Самовільне, без нагальної потреби, зупинення потяга. Способи вчинення діяння. Особливості наслідків. Специфіка суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Ненадання допомоги судну та особам, які зазнали лиха. Потерпілі від злочину. Характер діяння. Місце та обстановка його вчинення. Специфічні умови відповідальності за ненадання допомоги. Момент закінчення. Суб'єкт злочину.

Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден. Характер діяння. Обстановка вчинення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Злочини, які посягають на безпеку руху та експлуатації автотранспорту і міського автотранспорту.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Визначення транспортного засобу в примітці. Види порушень та їх наслідки. Специфіка вини. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від адміністративного правопорушення.

Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Предмет злочину. Види діянь. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона. Види суб'єктів злочину.

Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху. Поняття правил, норм й стандартів. Види їх порушень. Види наслідків. Специфіка суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Незаконне заволодіння транспортним засобом. Поняття транспортного засобу. Способи незаконного заволодіння (їх визначення в примітці). Момент закінчення даного злочину залежно від способу. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Відмежування від злочинів проти власності.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Види предмета злочину. Види дій. Момент закінчення. Форма вини. Суб'єкт злочину.

Порушення чинних на транспорті правил. Види транспорту. Види порушень. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона злочину. Коло суб'єктів злочину. Співвідношення із суміжними складами.

Злочини проти безпеки експлуатації інших видів транспорту.

Пошкодження об'єктів магістральних газо- та нафтопродуктопроводів. Предмет злочину. Види дій. Особливості наслідків. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Тема 13. Злочини проти громадського порядку та моральності.

Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти громадського порядку та моральності.

Злочини, які порушують громадський порядок і громадський спокій.

Групове порушення громадського порядку. Поняття і склад цього злочину.

Масові заворушення. Поняття, склад і види цього злочину.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Поняття і склад цього злочину.

Хуліганство. Поняття, склад і види цього злочину.

Злочини, що мають ознаки вандалізму.

Наруга над могилою. Поняття і склад цього злочину.

Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток – об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці. Поняття, склад і види цього злочину.

Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Поняття, склад і види цього злочину.

Жорстоке поводження з тваринами. Поняття, склад і види цього злочину.

Злочини, що порушують відносини у сфері моральності та нормального розвитку неповнолітніх.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості. Поняття, склад і види цього злочину.

Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Поняття, склад і види цього злочину.

Створення або утримання місць розпусти і звідництво. Поняття, склад і види цього злочину.

Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Поняття, склад і види цього злочину.

Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. Поняття і склад цього злочину.

Проблеми вдосконалення законодавства про злочини проти громадського порядку та моральності.

Тема 14. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.

Загальна характеристика та система цих злочинів.

Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру наркотичних засобів у примітці.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Предмет злочину. Види діянь. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки. Види розміру.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Види предмета. Об'єктивні ознаки. Мета. Кваліфікуючі ознаки злочину. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Специфіка мети. Види розміру. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розміру.

Посів або вирощування снотворного маку чи конопель. Види предмета та діянь. Момент закінчення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Предмет злочину. Види діянь. Момент закінчення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем. Предмет злочину. Види дій. Мета вчинення дій. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Предмет злочину. Види діянь. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від злочинів проти власності.

Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення цього злочину із збутом наркотичних засобів.

Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Предмет злочину. Форми схиляння. Момент закінчення. Суб'єктивна сторона злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне публічне вживання наркотичних засобів. Предмет злочину. Поняття публічності. Місце вчинення злочину. Суб'єктивна сторона злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин. Предмет злочину. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Предмет злочину. Характеристика дій. Момент закінчення. Мета злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуюча ознака.

Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Предмет злочину. Види правил та способи їх порушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних і сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Види предмета та їх характеристика. Види діянь, які передбачені різними частинами статті. Момент закінчення злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Предмет злочину. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Спонування неповнолітніх до застосування допінгу. Предмет злочину. Його визначення в примітці. Поняття спонування. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Специфіка віку суб'єкта. Кваліфікуючі ознаки.

Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Поняття предмета цього злочину. Поняття схиляння. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт цього злочину. Специфіка віку суб'єкта.

Інші злочини проти здоров'я населення.

Порушення правил боротьби з епідеміями. Види діянь. Наслідки. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Порушення правил поведінки з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Предмет. Види діянь. Види наслідків. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Види предмета злочину. Види діянь. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Види наслідків. Кваліфікуючі ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.

Розділ 4. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОБІГУ: НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ; ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ; ВИКОРИСТАННЯ ЕОМ (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ; ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН.

Тема 15. Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Злочини у сфері використання ЕОМ (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Загальна характеристика злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Їх родовий об'єкт, система та види.

Злочини, які посягають на відносини у сфері охорони державної таємниці або конфіденційної інформації.

Розголошення державної таємниці. Характеристика предмета злочину. Поняття розголошення. Момент закінчення. Форми вини. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради або шпигунства.

Втрата документів, що містять державну таємницю. Предмет злочину та його види. Поняття порушення порядку поводження з цими предметами. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави. Предмет злочину та його види. Характеристика дій. Момент закінчення. Мета дій. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради, шпигунства, розголошення державної таємниці.

Злочини, які посягають на недоторканність державних кордонів.

Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Види дій. Момент закінчення злочину. Зміст суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне вивезення за межі України сировини, матеріалів, обладнання, технологій для створення зброї, а також військової та спеціальної техніки. Види предмета злочину. Особливості об'єктивних і суб'єктивних проявів злочину.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Особливості предмета цього злочину. Характеристика порушення правил. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона та суб'єкт. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил міжнародних польотів. Види дій. Момент закінчення. Форми вини та їх зміст. Специфіка суб'єкта.

Злочини, які порушують порядок комплектування Збройних сил України.

Ухилення від призову на строкову військову службу. Поняття військової служби. Зміст і форми ухилення. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

Ухилення від призову за мобілізацією. Поняття мобілізації. Зміст і форми ухилення. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Особливості конструкції об'єктивної сторони. Форма вини. Специфіка суб'єкта. Відмінність від суміжних військових злочинів.

Проблеми вдосконалення кримінальної відповідальності за злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Тема 16. Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

Поняття та загальна характеристика злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Соціальна обумовленість криміналізації цих діянь.

Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Види предмета злочину. Зміст втручання. Види наслідків. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Зміст примітки.

Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Предмет злочину. Види дій. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Поняття збуту та розповсюдження. Момент закінчення злочину. Форма вини. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Предмет злочину.

Види дій, що передбачені різними частинами статті. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Предмет злочину. Види діянь. Зміст наслідків. Специфіка суб'єкту злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку. Поняття перешкоджання. Зміст розповсюдження. Види наслідків. Суб'єктивні ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання комп'ютерної інформації або заволодіння нею шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем. Предмет злочину. Види діянь. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

Тема 17. Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Загальна характеристика злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Система цих злочинів.

Злочини в сфері використання державних символів.

Наруга над державними символами. Предмети злочину. Види діянь, що становлять наругу над державними символами. Зміст поняття публічності. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт.

Незаконне підняття Державного прапора України на річковому або морському суднах. Предмет злочину. Характеристика дій. Місце вчинення злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

Злочини, пов'язані із перешкоджанням діяльності організацій та об'єднань громадян.

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Поняття зборів, мітингів, походів і демонстрацій та незаконного перешкоджання їм. Способи перешкоджання. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Специфіка суб'єкта злочину.

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Предмет злочину. Види та характеристика діянь. Момент закінчення. Мета злочину. Суб'єкт.

Злочини проти представників влади, представників правоохоронних органів, членів громадських формувань.

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовцеві. Потерпілі від цього злочину. Поняття опору. Час вчинення злочину. Відмежування опору злочинів проти здоров'я і від злісної непокори як адміністративного правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Зміст примушування до виконання явно незаконних дій.

Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього злочину. Форми втручання. Момент закінчення. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні злочину. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання у діяльність державного діяча. Потерпілий від цього злочину. Форми втручання. Момент закінчення. Зміст суб'єктивної сторони злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство стосовно працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього злочину. Зміст погрози та характер насильства. Момент закінчення злочину. Особливість суб'єктивної сторони. Суб'єкт. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо державного або громадського діяча. Потерпілий від злочину. Зміст погрози та характер насильства. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Предмет злочину. Потерпілий від злочину. Об'єктивна сторона. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця. Потерпілі від злочину. Поняття «посягання на життя». Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмінність цього злочину від умисного вбивства особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку.

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Потерпілі від злочину. Види дій. Поняття тримання. Мета злочину. Відмежування цього злочину від захоплення заручників.

Погроза або насильство стосовно службової особи чи громадянина, які виконують громадський обов'язок. Потерпілі від цього злочину. Поняття громадського обов'язку. Зміст погрози та характер насильства. Мета злочину. Відмінність цього злочину від погрози або насильства стосовно працівника правоохоронного органу. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання діяльності народного депутата та депутата місцевої ради. Потерпілий від злочину. Види діянь. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмінність цього злочину від втручання у діяльність народного депутата України.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, які виконують громадський обов'язок. Потерпілий від злочину. Поняття громадського обов'язку. Види дій. Мотив злочину. Суб'єкт. Відмежування цього злочину від умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу та від умисного знищення або пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Види діянь. Поняття суспільно небезпечних дій, з якими поєднане самовільне присвоєння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Злочини у сфері використання документів і засобів отримання інформації.

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем. Види предмета злочину. Види дій. Момент закінчення злочину. Мотиви злочину. Кваліфікуючі ознаки. Значення важливості документа для кваліфікації.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів. Предмет злочину. Види дій. Поняття підроблення, збуту, використання предметів злочину. Мотив злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації. Ознаки об'єктивної сторони злочину. Суб'єктивні ознаки. Питання суб'єкта цього злочину. Відмежування від порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження ліній зв'язку. Види предмета. Наслідки пошкодження. Форма вини. Суб'єкт злочину.

Інші злочини проти авторитету держави та діяльності об'єднань громадян.

Одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства, установи чи організації. Розмір предмета злочину. Специфіка способу одержання незаконної винагороди. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Відмінність від одержання хабара.

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Потерпілі від цього злочину. Способи примушування. Зміст погрози. Момент закінчення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність цього злочину від вимагання чужого майна.

Самоправство. Особливості об'єктивної сторони. Поняття оспорювання правомірності вчинених дій. Характер наслідків. Суб'єкт злочину.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за злочини проти авторитету органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Тема 18. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг.

Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів у сфері службової діяльності.

Злочини, що вчиняються шляхом зловживання, перевищення влади або службового становища та шляхом недбалості.

Зловживання владою або службовим становищем. Поняття, склад і види цього злочину.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми

Перевищення влади або службових повноважень. Поняття, склад і види цього злочину.

Перевищення повноважень службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Поняття, склад і види цього злочину.

Службове підроблення. Поняття, склад і види цього злочину.

Службова недбалість. Поняття, склад і види цього злочину.

Поняття, характеристика та види хабарництва.

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Поняття, склад і види цього злочину.

Незаконне збагачення. Поняття, склад і види цього злочину.

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Поняття, склад і види цього злочину.

Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Поняття, склад і види цього злочину.

Пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі. Поняття, склад і види цього злочину.

Зловживання впливом. Поняття, склад і види цього злочину

Провокація підкупу. Поняття, склад і види цього злочину.

Тема 19. Злочини проти правосуддя.

Поняття, загальна характеристика і система злочинів проти правосуддя.

Злочини, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання, прокуратури та суду.

Завідомо незаконне затримання, привід або арешт. Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Специфіка суб'єкта. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від злочинів проти волі.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на захист. Види діянь. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення із службовим зловживанням.

Втручання у діяльність судових органів. Способи втручання. Момент закінчення злочину. Мета вчинення дій. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання у діяльність захисника чи представника особи. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини, що посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, власність учасників судочинства.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною зі здійсненням правосуддя. Потерпілі від цього злочину. Види діяння. Момент закінчення злочину. Мета злочину. Відмежування від інших злочинів, пов'язаних із посяганням на життя особи.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Потерпілі від злочину. Види діяння. Момент закінчення злочину. Мета злочину. Відмежування від інших злочинів, пов'язаних із посяганням на життя особи.

Погроза або насильство стосовно суддів, народного засідателя чи присяжного. Потерпілі від злочину. Зміст погрози. Види насильства. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Зміст погрози. Види насильства. Момент закінчення злочину. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Предмет злочину. Потерпілий від злочину. Види дій. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Особливість суб'єктивної сторони кваліфікованих злочинів.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Предмет злочину. Потерпілий. Види дій. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Особливість суб'єктивної сторони кваліфікованих злочинів.

Злочини, які перешкоджають одержанню достовірних доказів та істинних доказів по справі.

Примушування давати показання. Способи і час вчинення діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони та суб'єкта. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від кваліфікованого катування.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину. Зміст діяння та способи вчинення діяння. Адресати неправдивого повідомлення. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Завідомо неправдиве показання. Види дій. Час вчинення. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Види діяння. Момент закінчення злочину. Обставини, що виключають злочинність цього діяння. Час вчинення цього злочину. Суб'єктивна сторона. Види суб'єктів. Особи, які не підлягають відповідальності за відмову давати показання.

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Потерпілий від цього злочину. Способи перешкоджання. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Злочини, які перешкоджають своєчасному розкриттю та припиненню злочинів.

Невжиття заходів безпеки стосовно осіб, взятих під захист. Потерпілий від цього злочину. Види діяння. Момент закінчення злочину. Наслідки. Суб'єктивні ознаки.

Розголошення відомостей про заходи безпеки стосовно особи, взятої під захист. Потерпілі від злочину. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Розголошення даних досудового слідства або дізнання. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Приховування злочину. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Особи, які не підлягають відповідальності за цей злочин. Відмінність від співучасті у злочині.

Злочини, які перешкоджають виконанню вироку (рішенню) або призначеного покарання.

Невиконання судового рішення. Предмет злочину. Види діяння. Час вчинення. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони та суб'єкта злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт або яке описане чи підлягає конфіскації. Предмет злочину. Способи вчинення діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості суб'єкта.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Види покарань, ухилення від яких передбачено різними частинами цієї статті. Поняття ухилення. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі та у вигляді позбавлення волі. Види покарань, що передбачені різними частинами статті. Поняття неповернення до місця відбування покарання. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Злісна непокора вимогам адміністрації виправної установи. Поняття злісності непокори. Інші види діяння. Стягнення, які є додатковими умовами притягнення до кримінальної відповідальності за дані діяння. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Дії, що дезорганізують роботу виправних установ. Потерпілі від злочину. Види дій. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Поняття та ознаки діяння. Місце вчинення злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Втеча зі спеціалізованого лікувального закладу. Види діяння. Місце вчинення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Порушення правил адміністративного нагляду. Види порушень. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Проблеми вдосконалення законодавства про злочини проти правосуддя.

Тема № 20. Військові злочини та злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти встановленого порядку несення військової служби. Поняття військового злочину.

Злочини проти порядку підлеглості і дотримання військової честі.

Непокора. Поняття, склад і види цього злочину.

Невиконання наказу. Поняття, склад і види цього злочину.

Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Поняття, склад і види цього злочину.

Погроза або насильство щодо начальника. Поняття, склад і види цього злочину.

Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Поняття, склад і види цього злочину.

Злочини, що порушують порядок проходження військової служби.

Самовільне залишення військової частини або місця служби. Поняття, склад і види цього злочину.

Дизертирство. Поняття, склад і види цього злочину.

Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом. Поняття, склад і види цього злочину.

Злочини, що порушують порядок користування військовим майном.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також зловживання службовим становищем.

Поняття, склад і види цього злочину.

Марнотратство або втрата військового майна. Поняття, склад і види цього злочину.

Злочини, що порушують порядок експлуатації військової техніки.

Порушення правил поводження зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Поняття, склад і види цього злочину.

Злочини, що посягають на порядок зберігання військової таємниці.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Поняття, склад і види цього злочину.

Злочини, що порушують порядок несення військової служби на полі бою і в районі воєнних дій.

Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Поняття і склад цього злочину.

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Поняття і склад цього злочину.

Добровільна здача в полон. Поняття і склад цього злочину.

Мародерство. Поняття і склад цього злочину.

Злочини, що порушують вимоги міжнародних конвенцій.

Насильство над населенням у районі воєнних дій. Поняття, склад і види цього злочину.

Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Злочини проти миру.

Пропаганда війни. Поняття і склад цього злочину.

Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Поняття, склад і види цього злочину.

Порушення законів та звичаїв війни. Поняття, склад і види цього злочину.

Посягання на життя представника іноземної держави. Поняття і склад цього злочину.

Найманство. Поняття, склад і види цього злочину.

Злочини проти безпеки людства

Застосування зброї масового знищення. Поняття, склад і види цього злочину.

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Поняття і склад цього злочину.

Екоцид. Поняття і склад цього злочину.

Геноцид. Поняття, склад і види цього злочину.

Злочини проти міжнародного правопорядку.

Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Поняття, склад і види цього злочину.

Піратство. Поняття, склад і види цього злочину.